

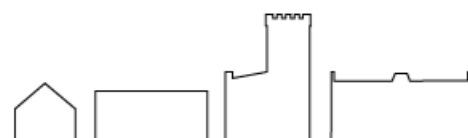
Riktlinjer för arbetet mot våld i nära relationer

Dokumentets syfte

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa att socialnämndens verksamheter uppfyller de krav som ställs i författningen Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer, HSLF-FS 2022:39.

Dokumentet gäller för

Socialnämnden och socialförvaltningen.

Innehåll

Inledning.....	3
Termer och begrepp	3
Målgrupper för verksamhet enligt riktlinjerna	4
Socialnämndens ansvar	4
Barnperspektiv	5
Ansvarsfördelning	5
Bemyndiganden.....	5
Mål för arbetet med våldsutsatta och våldsutövare	6
Kartläggning och analys.....	6
Samverkan	6
<i>Ansvar för samverkan.....</i>	<i>7</i>
Uppföljning	7
Uppföljning av extern verksamhet	7
Versionshistorik	8

Inledning

Riktlinjerna ger vägledning för handläggning av och beslut om insatser i ärenden där olika former av våld i nära relationer aktualiseras.

Eftersom ett ärende som omfattar våld i nära relationer kan förekomma inom alla verksamhetsområden är det viktigt att det finns förvaltningsövergripande synsätt och utgångspunkter. Det ska för alla medarbetare inom nämndens förvaltning finnas fastställd kompetenspyramid om våld i nära relation.

Riktlinjerna lägger grund för enhetliga bedömningsgrunder som garanterar likställighet och rättssäkerhet för de sökande och en god kvalitet i verksamheten.

Termer och begrepp¹

Barn	Individ som ännu inte fyllt 18 år
Barn som bevittnat våld	Barn som har bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående
Närstående	Begreppet "närstående" är könsneutralt och syftar på varje person som den våldsutsatta bedöms ha en nära och förtroendefull relation till. Det kan handla om såväl makar, sambor, pojk- eller flickvänner, som föräldrar, syskon, barn eller andra släktingar. Begreppet kan även omfatta andra personer som den våldsutsatta har eller har haft en nära och förtroendefull relation till. Bedömningen om vem som kan betraktas som närstående ska göras utifrån familje- och levnadsförhållanden i det enskilda fallet.
Våld, övergrepp	Våld är ett mångtydigt begrepp som kan handla om brottsliga gärningar som fysiskt våld och sexuella övergrepp, men även handlingar som enligt rådande lagstiftning inte definieras som brott, men som sammantaget kan skapa ett mönster av utsatthet, till exempel nedsättande kommentarer, ekonomiskt utnyttjande, försummelse och isolering från vänner och familj. För att förebygga och upptäcka våld

¹ Beskrivningar av termer och begrepp är hämtade från Våld i nära relationer – Handbok för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården eller från Socialstyrelsens termbank.

samt för att ge ett heltäckande stöd till våldsutsatta vuxna och barn samt till barn som bevittnat våld, kan man ofta behöva ta hänsyn till och beakta handlingar som inte är brott. Här används uttrycket "våld" som förkortning av "våld eller andra övergrepp av närstående".

Hedersrelaterat våld Hedersrelaterat våld och förtryck (HRV) uppstår för att bevara eller återupprätta en individs, familjs, släkts eller annan grups heder. Våldet och förtrycket utövas ofta kollektivt eller är åtminstone kollektivt förankrat, och de utsattas familjemedlemmar/närstående har i regel en avgörande roll.

Våldsutsatt Den som är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående.

Våldsutövare Den som utsätter eller har utsatt annan person för våld eller andra övergrepp.

Målgrupper för verksamhet enligt riktlinjerna

Målgrupper för den verksamhet som riktlinjerna avser är

- vuxna som har utsatts för våld i nära relationer
- barn som har bevittnat, upplevt och/eller själva har utsatts för våld
- vuxna och barn som har utövat eller utövar våld i nära relationer.

Socialnämndens ansvar

Socialnämndens ansvar för olika grupper som är utsatta för våld i nära relationer regleras i bland annat 4 kap. 1 §, 6 kap. 5 §, 13 kap. 1§, 18 kap. 5–8 §§ och 19 kap. 1–3 §§ socialtjänstlagen. Bestämmelsen omfattar brottsoffer, våldsutsatta kvinnor och barn som utsatts för brott, barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående.

Socialnämnden har enligt 13 kap. 8 § socialtjänstlagen också ett ansvar för stöd för att ändra beteendet hos våldsutövare.

Vägledning för dessa ansvar finns in Socialstyrelsens

- föreskrifter och allmänna råd HSLF-FS 2022:39² om våld i nära relationer

² I HSLF-FS 2025:40 regleras ändringar utifrån ny socialtjänstlag (2025:400)

- handbok "Våld i nära relationer – Handbok för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården"
- meddelandeblad "Nya bestämmelser om förebyggande av våld i nära relationer och om barnfridsbrott"

I allt arbete med våldsutövare ska säkerheten för de som är våldsutsatta och deras närstående beaktas särskilt.³

Barnperspektiv

I enlighet med Barnkonventionen ska det alltid finnas ett tydligt barnperspektiv i alla utredningar, där barn berörs, rörande vuxna som utsätts för våld alternativt vuxna som utövar våld.

När en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. Barnets åsikter och inställning ska tillmätas betydelse i relation till barnets ålder och mognad.

Ansvarsfördelning

Samtliga verksamheter inom socialnämndens verksamhetsområde har ett ansvar för arbetet med våld i nära relation, att uppmärksamma, förebygga, ställa frågor om våld och samverka med övriga verksamheter för att säkerställa att den enskilde får det stöd denne är i behov av.

Utifrån detta ska socialdirektören fastställa vardera avdelningens ansvar.

Bemyndiganden

Socialnämnden bemyndigar socialdirektören att fastställa de rutiner som enligt HSFL-FS 2022–39⁴ ska finnas för

1. när och hur personalen i dess verksamheter ska ställa frågor om våld för att kunna upptäcka
 - a. våldsutsatta som behöver stöd och hjälp,
 - b. barn som bevittnat våld som behöver stöd och hjälp, och

³ [Socialtjänstens ansvar - Kunskapsguiden](#)

⁴ I HSLF-FS 2025:40 regleras ändringar utifrån ny socialtjänstlag (2025:400)

- c. våldsutövare som behöver insatser för att ändra sitt beteende.
2. hur information om att ett barn kan vara våldsutsatt eller kan ha bevittnat våld ska föras vidare till den del av verksamheten som har ansvaret för att utreda barnets behov.
3. hur barn ska tas om hand och stödjas av personal med adekvat kompetens om en förälder har avlidit till följd av våld.
4. hur skyddade personuppgifter ska hanteras

Socialnämnden bemyndigar socialdirektören att fastställa var i verksamheten ansvaret för den interna och externa samverkan ska ligga.

Mål för arbetet med våldsutsatta och våldsutövare

Genom adekvata och effektiva insatser förebygger socialnämnden våld i nära relationer och motverkar dess konsekvenser. Insatserna riktar sig både till barn och vuxna som utsätts för våld av närstående och till dem som utövar våldet.

Socialnämnden ger alla kommuninvånare som kommer i kontakt med socialförvaltningen anpassat stöd och hjälp mot våld i nära relationer, vare sig man är den som utsätts för våld eller den som utövar våldet.

Måluppfyllelse

Nyckeltal för måluppfyllelse fastställs årligen i verksamhetsplanen.

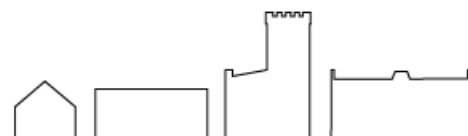
Kartläggning och analys

Kartläggning och problemanalys ska göras vid behov, för att planera och följa upp vilka insatser och åtgärder det finns behov av för att säkerställa att socialnämndens mål uppnås.

I kartläggningen ingår att undersöka och följa upp målgruppernas behov liksom utbudet av insatser för dem. Med syfte att bedöma behov av resurser och eventuella förändringar i utbudet av insatser.

Samverkan

Socialnämndens insatser för den enskilde ska utformas och genomföras tillsammans med den enskilde och vid behov i samverkan med andra myndigheter, organisationer och/eller föreningar. Vid samverkan ska sekretesslagstiftningen alltid beaktas.

Alla medarbetare inom nämndens verksamheter ska utifrån behov samarbeta i ärenden som rör våld i nära relationer. Arbetet ska bedrivas utifrån de enskildas perspektiv och olika verksamheters utredningar och insatser ska samordnas så att de inte motverkar varandra.

Behov av samverkan finns både i enskilda ärenden liksom på en övergripande nivå.

Alla som lever med våld ska få stöd och hjälp, både den våldsutsatta och våldsutövaren. Var och en ska ha en egen handläggare. Om insatser ges till flera personer i en familj, ska samtliga insatser samordnas. Vid samordningen ska behovet av trygghet och säkerhet hos de våldsutsatta och de barn som bevittnat våld beaktas.

Vid behov ska samhandläggning ske, det vill säga att handläggare från olika verksamhetsområden ska bedöma en våldsutsatt persons ärende utifrån sina specifika ämnes- och kompetensområden.

Samverkan ska vid behov ske med andra vårdgivare, rättsväsende och frivilligorganisationer. Sådan samverkan ska genomföras i enlighet med de samverkansöverenskommelser och rutiner som socialnämnden har med andra vårdgivare och rättsväsende, för att tydliggöra ansvarsfördelning och hur samverkan ska ske.

Vid behov av insatser från socialtjänst och hälso- och sjukvård ska samordnad individuell plan upprättas, om inget talar emot det.

Ansvar för samverkan

Socialdirektör har det övergripande ansvaret för extern samverkan och fördelar ansvaret för intern samverkan mellan avdelningschef, enhetschef och gruppchef.

Respektive handläggare ansvarar för samverkan i det enskilda ärendet.

Uppföljning

Uppföljning och återrapportering till socialnämnd görs i årsredovisningen.

Uppföljning av extern verksamhet

I det fall skydd och behandling utförs via extern verksamhet har den avdelningen ansvar för uppföljning av insatsen. Vid individavtal ska även kontroll och uppföljning av att utföraren följer de kvalitetskrav som gäller genomföras av beviljande avdelning.

Socialdirektören ansvarar för att granskning och uppföljning genomförs av verksamheter som socialnämnden har avtal med, exempelvis genom upphandling eller samverkan.

Återrapportering till socialnämnd sker framför allt via årsredovisning och rapporter vid omfattande granskningar.

Versionshistorik

Tidigare dokument:

- Riktlinjer för handläggning av ärenden avseende vuxna som utsatts eller utövat våld i nära relationer – för Danderyds socialkontor, SN 2016/0066. Antagen av socialnämnden 2016-04-07
- Handlingsplan för arbetet mot våld i nära relationer – Socialkontoret Danderyds kommun SN 2016/0075, senast reviderad i nämnd 2017-05-08.

Dessa upphör att gälla då aktuell riktlinje SN 2025/0148 fastställs.

